medinio pastato liekanos. Pastate buvusi iš puodyninių koklių keturkampėmis angomis statyta krosnis.

Rytinės gyvenvietės dalies P pakraštyje, prie nedidelės pelkės buvo aptiktas (vėliau dingęs) 0,9x1,1x1,4 m dydžio mitologinis akmuo. Jo vienoje pusėje buvo įgręžtos 75, tik 3-6 cm skersmens ir 0,5-2 cm gylio duobutės. Kitas, 0,8x1,2x1,4 m dydžio, su viena gludinta puse mitologinis akmuo rastas PV piliakalnio papėdėje. Abu akmenys gulėjo apversti blogosiomis pusėmis į viršų. Jų aplinkumoje rasta apdegusių nedidelių skaldytų akmenėlių bei smulkių degėsių. Manoma, kad prie akmens su duobutėmis greičiausiai dar II tūkstantmetyje pr. m.e., o prie antrojo akmens - jau I m.e. tūkstantmetyje ar II tūkstantmečio pradžioje buvo atliekamos kulto apeigos.

Vytautas Daugudis

VERŠVŲ PILIAKALNIO GYVENVIETĖS TYRINĖJIMAI

Veršvų piliakalnio senoji gyvenvietė buvo į Š ir ŠR nuo jo esančioje, nuo seno ariamoje kalvoje, apėmė apie 1,5 ha plotą. Kadangi pastaroji patenka į tiesiamo Kauno miesto vakarinio aplinkinio kelio ruožą, 1985 m. MAII ŠR jos dalyje ištyrė 70 m^2 plotą. Čia aptiktas 30-60 cm storio gerokai apardytas kultūrinis sluoksnis, kuriame ryškiau išsiskyrė 3 pagrindiniai įvairialaikiai horizontai.

Apatinysis, ankstyviausias, tamsiai pilkos spalvos žemės, maišytos su smulkiais angliukais kultūrinio sluoksnio horizontas buvo labiausiai apardytas, tik 5-15 cm storio. Jame aptikta antžeminių primityvios stulpinės konstrukcijos, keturkampio plano su užapvalintais kampais pastatų pėdsakų. Jų sienos buvo iš 4-10 cm storio, palyginti, tankiai į

žemę sukaltų stulpelių. Sienos, atrodo, buvo išpintos virbais ir apkrėstos moliu. Daugeliu atvejų sienos buvo 5-10 cm įleistos į žemę, kad pastatuose būtų sausiau ir šilčiau. Šių pastatų matmenys nenustatyti. Jų aplinkumoje, greta smulkių apdegusių molio linko gabalėlių dar aptikta šiek tiek mažų, daugiausia pailgų litnago nuoskalų bei smulkių lipdytų puodų šukių lygiu paviršiumi. Puodai buvę mažai profiliuoti, silpnokai išdegti, su gausiom stambokų grūsto granito priemaišom. Sprendžiant iš pastatų konstrukcijos bei minėtų radinių, atrodo, kad ŠR gyvenvietės dalyje žmonių gyventa greičiausiai jau II tūkstantmetyje pr.m.e., kai piliakalnis dar nebuvo įrengtas.

Geriau išlikęs vidurinysis, vietomis iki 30 cm storio, kultūrinio sluoksnio horizontas iš rusvos spalvos geležingos žemės, maišytos su smulkiais angliukais. Jame aptikta taip pat antžeminių, keturkampio plano, jau tvirtesnių stulpinės konstrukcijos pastatų pėdsakų bei 1-1,5 m skersmens ir iki 0,5 m gylio, atrodo, ūkinės paskirties duobių. Pastatų sienos buvo daugiausia iš 20-30 cm storio, kiek rečiau į žemę sukaltų stulpų, tarpai tarp jų greičiausiai buvo užpildyti horizontaliais panašaus storio rąstais. Šiame sluoksnyje rasta lipdytų puodų šukių lygiu ir grublėtu paviršiumi, geležies šlako gabalėlių. Minėti duomenys rodo, kad pastarasis kultūrinio sluoksnio horizontas priklauso jau pirmajam m.e. tūkstantmečiui.

Viršutinysis, vėlyviausias šviesiai pilkos spalvos žemės, iki 20 cm storio kultūrinio sluoksnio horizontas - labiausiai suardytas. Jame pastebėta, atrodo, jau rentininių pastatų pėdsakų, aptikta smulkių žiestų puodų šukių, kurių dalis puošta horizontaliomis lygiagretėmis linijomis. Tai rodo, kad papilyje žmonės gyveno iki XII-XIII a.